

FEMINISMEN OG VENSTRESIDEN

Den rådende likestillingspolitikken er en liberalistisk, utvannet feminisme som mangler en radikal allianse med venstresiden, mens venstresiden mangler et slagkraftig feministisk perspektiv. Dette hevder den amerikanske filosofen professor Linda Alcoff.

I forbindelse med universitetet i Oslos 200-årsjubileum ble 17 personer kreert til æresdoktorer. En av dem som ble utnemt er Linda Alcoff. Hun er en internasjonal kjent filosof som har beskjeftiget seg med kontinental filosofi, feministisk teori og raseteori. Senter for tverrfaglig kjønnsforskning feirer samtidig 25-års jubileum og Alcoff holdt den 30. august jubileumsforelesningen "Rape after Foucault: The question of experience". Alcoff har også lenge vært engasjert i feministisk aktivisme på venstresiden i USA og det er dette engasjementet jeg vil løfte frem. I et intervju (<http://www.alcoff.com/content/femleftlaura.html>) om de til tider kompliserte alliansene mellom feminisme og venstrebevegelser setter hun fingeren på noen smertepunkter som jeg mener har overføringsverdi til norske forhold.

Valgkampen vi nettopp har vært igjennom svingte ikke akkurat av feministisk engasjement og visjoner. Annet er kanskje ikke å forvente av partiene til høyre som til nød våger å ta ord som "likestilling" og det ennå mer uforpliktende "likeverd mellom kjønnene" i sin munn – og da gjerne som et tillegg til andre "presserende" saker. Men hva kan være grunnen til at feminisme har vikeplikt for "viktigere" agendaer også på venstresiden?

Filosofen Linda Alcoff fremhever i intervjuet hvordan det hun kaller feministisk og annen radikal kulturanalyse og kritikk i USA er blitt avvist som "politisk korrekt" og at dette også må sees i sammenheng med økonomiske og teknisk- naturvitenskapelige forklarings forrang i politikken. Hun påpeker at det i den offentlige debatten om kjønn dominerer diskurser der hvite menn fremstår som de egentlige ofrene og der det hevdes at feminismen har påført dem skyldfølelser for deres "naturlige" aggresjoner og "dominerende" adferd. Dette gir umiddelbar gjenklang i en norsk kontekst der kjønnsdebatten har vært preget av den såkalte kulturkampens kjønnskonservatisme, en tendens til å forklare tradisjonell kjønnsadferd og hierarki mellom kjønnene som "naturlig" og der en nokså lemfeldig forståelse av biologi legitimerer et slikt perspektiv.

Alcoff hevder at dominerende feministiske strømninger snarere er preget av en liberalistisk enn en venstreradikal ideologisk tilnærming. Dette blir særlig synlig i forhold til moralske og normative spørsmål enten det gjelder reproduktive rettigheter eller forhold i arbeidslivet. Den dominerende tilnærmingen handler om "valgfrihet", det vil si valgfrihet innenfor en privat sfære forstått i kontrast til statlige regulerings offentlige sfære. Den private sfærens individuelle valg er tenkt som den rette arena for moralske avgjørelser. Dermed mener Alcoff at liberalistiske feminister er ute av stand til å fremme sine krav ut fra moralske, normative argument, bortsett fra å påkalle individualismens moral.

Et annet spørsmål Alcoff er svært opptatt av er det kjønnsdelte arbeidsmarkedet, der den viktigste årsaken til at kvinner tjener mindre enn menn er det kjønnsdelte arbeidslivet som konsekvent devaluerer jobber som er assosiert som kvinnelige slik som omsorgsykker i bred forstand. En liberalistisk tilnærming som går inn for å gjøre alle stillingskategorier

tilgjengelige for kvinner får kun konsekvenser for en kvinnelig minoritet – middel- og overklassens kvinner. Filosofen Alcoff mener at venstresidens analyser ofte deler begrensningene i høyresidens tilnærming. Venstresiden har problemer med analyser som tar høyde for hvordan kjønn på en grunnlegende måte strukturerer arbeidslivet. Den dominerende liberalistiske feministiske, eller snarere mainstream likestillings-tilnærmingen, innebærer dermed fokus på øvre lag av den kvinnelige arbeidsstyrken, mens venstresiden fokuserer på en udifferensiert klasseforståelse, der kjønn som oftest faller ut av analysen.

En venstreradikal feminisme bør med andre ord i følge Alcoff, føre moralske og normative spørsmål ut av det private og individualistiske dødsvannet som reduserer viktige spørsmål for fellesskapet til ”valgfrihet” for den enkelte. For det andre ønsker hun sterke allianser mellom feminismen og venstresiden der analyser av kjønnsstrukturer er up front og ikke en bisetning til dessert.